

NYE MENINGER

NYE MENINGER er Dagsavisens side for kommentar, analyse og debatt.

Her vil du hver dag finne ferske analyser og kommentarer til aktuelle hendelser fra Dagsavisens skribenter og brukere.

Uttrykket «bærekraftig innvandring». Der ligger det et menneskesyn jeg ikke deler eller forstår.

Vidar Kvalshaug, på Twitter

FRA NYE MENINGER.NO

UV-stråling uansett regjering

I en plakatkampanje oppfordrer solariumskjeden Brun og Blid befolkningen om å stemme borgerlig for å hindre at mindre solsentre må legges ned når betjeningskravet innføres 1. januar.

De hevder at med et borgerlig flertall vil betjeningskravet forsvinne. Skulle de få rett, ville dette være et langt tilbakeskritt i arbeidet for å forebygge kreft.

Nylig lanserte helseministeren en nasjonal kreftstrategi. Et av de viktige målene i strategien er at Norge skal bli et foregangsland for kreftforebygging. Vi har allerede vedtatt 18-årsgrense og betjeningskrav i solarium. Finland, Frankrike, Island, Skottland, England, Tyskland og Australia har gjort det samme – og andre land jobber for å komme etter.

Norge er blant de land i verden som har mest føflekkreft. En sykdom som det dør flere av enn i trafikken hvert år. En krefttype som vi både kjenner årsaken til, og som vi kan gjøre noe for å få færre tilfeller av. Mye er opp til hver enkelt av oss, men noe kan også reguleres – for eksempel om det er greit eller ei at barn skal få begynne med solarium før de fyller 18 år.

ANNE LISE RYEL

Generalsekretær, Kreftforeningen

«Sjøl om det nå er stillheten som rår på fabrikken på Tofte, er det ennå muligheter for å få hjulene i gang igjen.»

Svein Erik Bakken

MEST LIKT PÅ NYE MENINGER.NO

1 Det valgkampen burde handle om
ERLING BORGEN

2 Valgtalen ingen holdt
ASLAK SIRA MYHRE

3 Er Vestens umoral bedre enn fiendens umoral?
THOR KREFTING NISSEN

4 «Mest lest» svært misvisende
FRODE KLETTUM

5 Krigsforbrytelser
MARIELLE LERAAND

VALG 2013: Vi mangler partier på Stortinget som tar fakta på alvor og som

Tid for grønn polit

KRONIKK

CARLO AALL

Professor, forsker på bærekraftig utvikling

SIGBJØRN GRØNÅS

Professor emeritus, meteorolog

AUDUN HJERTAGER

Forfatter, marinbiolog

THOMAS HYLLAND-ERIKSEN

Professor, sosialantropolog

LINDA INNBjør

Rådgiver, sosialantropolog

OVE D. JAKOBSEN

Professor, økologisk økonom

ANDREW KROGLUND

Informasjonssjef, statsviter

GUNNAR KVÅLE

Professor emeritus, internasjonal helse

INGVILD FOSSGARD SANDØY

Førsteamanuensis, samfunnsmedisin

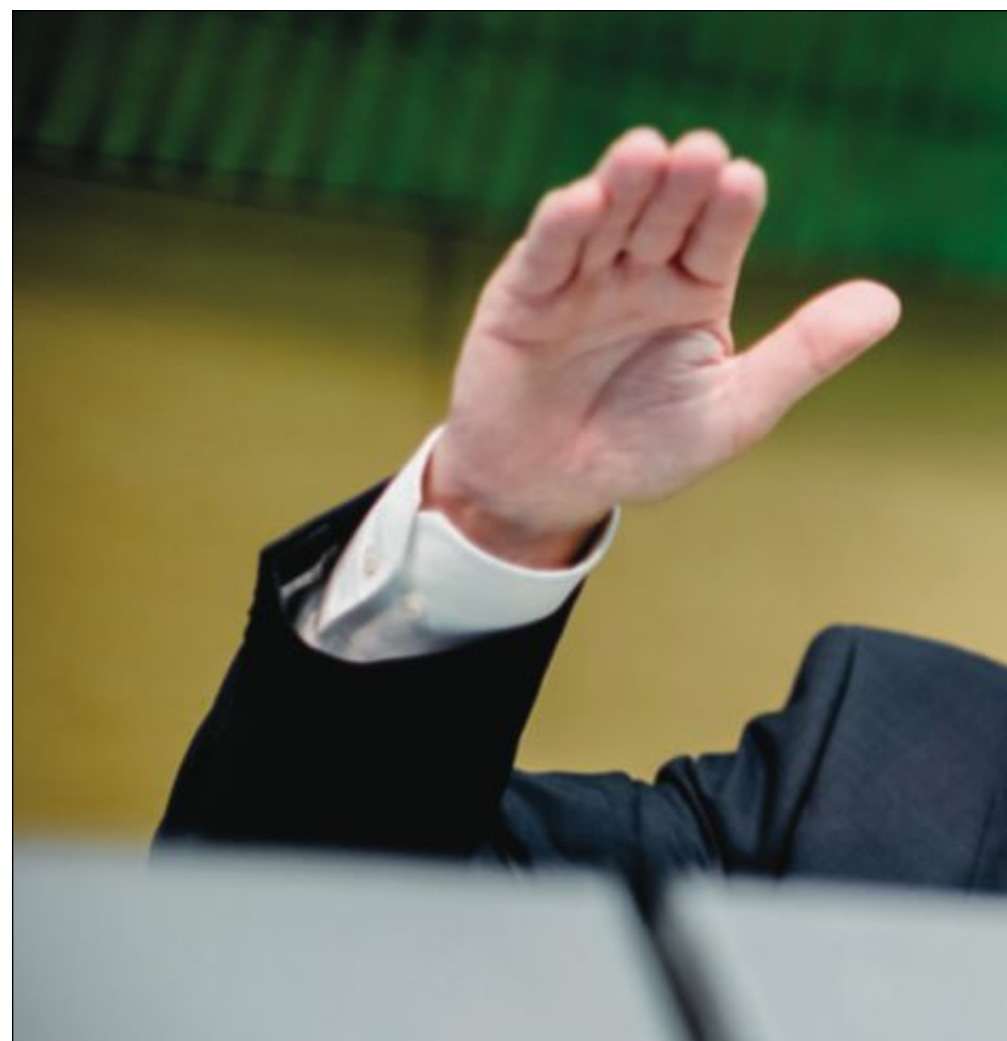
PER HJALMAR SVAE

Siviløkonom

Det vitenskapelige grunnlaget for en langt mer ambisiøs klimapolitikk er sterkere enn kunnskapsgrunnlaget for noe annet politikkområde. Men vi mangler partier på Stortinget som tar fakta på alvor og som er kritiske til forestillingen om evig økonomisk vekst. Miljøpartiet De Grønne er i posisjon til å bøte på dette. Det er oppmuntrende at stadig flere forstår at partiets radikale politiske løsninger er nødvendige for hindre meget alvorlige klimaskader.

Ifølge utkastet til denne nye rapporten fra FN's klimapanel som skal offentliggjøres i slutten av september, vil konsekvensene av selv en moderat global oppvarming kunne bli verre enn forskerne før har ment. Rapporten er et rop fra forskerhold om nye, raske og mer effektive løsninger. Likevel fortsetter en «business as usual»-politikk som både klimaforskere, Verdensbanken og Det internasjonale energibyrået lenge har advart mot. Som et rikt oljeproduserende land har Norge et særlig ansvar for å bidra til endring av denne situasjonen. Men begge blokkene i norsk politikk satser fortsatt på virkemidler som har vist seg ineffektive. Tiden er overmoden for at et parti med nye og mer radikale løsninger blir representert på Stortinget.

De Grønne har fått fram at klimapolitikk ikke primært dreier seg om valg av teknologiske løsninger. Teknologi er viktig, men uten å adressere dyperliggende årsaker knyttet til forbruks-

Har finansminister Sigbjørn Johnsen glemt hva han uttalte som fylkesmann i 2008?: «Har livskvalitetsverdier istedenfor økt lønn? Og blir vi ikke faktisk også nødt til det i en global

nivå og fortsatt økonomisk vekst, vil vi ikke komme til målet. Dagens vekstbaserte markedsøkonomi er en årsak og ikke løsningen på klimaproblemene som verden nå står overfor.

Ifølge regjeringens perspektivmelding er planen at veksten i Norge skal fortsette med nærmest uforminset styrke også i de kommende 50 år. I 2060 skal det private forbruket være tredoblet. Med en slik utvikling kan vi se langt etter muligheter for reduserte klimagassutslipp.

Sigbjørn Johnsen, nå finansminister, har tydeligvis glemt hva han selv uttalte som fylkesmann i 2008: «Har ikke de fleste av oss nå nådd en materiell velstand som gjør at vi kan stanse opp og ta ut livskvalitetsverdier istedenfor økt lønn? Og blir vi ikke faktisk også nødt til det i en global og klimamessig sammenheng?»

Norges massive og økende investeringer i oljesektoren er et annet eksempel på manglende miljøtenk-

ning. I 2013 skal det investeres rundt 200 milliarder i norsk olje- og gassvirksomhet. Dessuten er over 200 milliarder av oljefondet plassert i fossil energi. Denne politikken harmonerer dårlig med regjeringens klimamålsettinger. Det er også risikabelt for norsk økonomi.

Sentralbanksjef Øystein Olsen har uttrykt bekymring for at oljeprisen vil falle når en internasjonal klimaavtale kommer på plass. Bakgrunnen er at mer enn to tredjedeler av reservene av kull, olje og gass som oljeindustrien planlegger å utvinne må forbli i bakken hvis vi skal ha en rimelig sjanse til å begrense den globale oppvarmingen til mindre enn to grader.

Stein B. Jensen fra Det Norske Veritas uttalte i sommer at i det øyeblikket dette forholdet blir oppdaget og erkjent av det internasjonale finansmarkedet, vil verden oppleve en «fossilboble» som får boligbobler og internasjonale finanskriser til å framstå som puslete krusninger. Investoren Jens Ulltveit-Moe frykter også dette og tror at videre satsing på olje kan bli en økonomisk katastrofe (Finansavisen 19. august).

DELTA I DEBATTEN, SKRIV TIL OSS

Kronikk: 6000 tegn inkl. mellomrom.
Hovedinnlegg: 4000 tegn.
Innlegg/replikk: 2000 tegn.
Kortinnlegg: 800-1500 tegn.

Sendes til: debatt@dagsavisen.no
Legg ved portrettfoto.

Innleggene kan legges ut på nett. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

STIAN BROMARK
 Debatt- og kommentarredaktør

er kritiske til forestillingen om evig økonomisk vekst.

ikk

ikke de fleste av oss nå nådd en materiell velstand som gjør at vi kan stanse opp og ta ut og klimamessig sammenheng?» FOTO: ARNE OVE BERGO

Dette ser ikke ut til å uroe verken Høyre eller Arbeiderpartiet, skal vi tro parti-programmene. Høyre skriver at «tiltak for økt utvinning haster ... Alternativt risikerer vi at store verdier blir liggende i bakken», og «Ap vil legge til rette for fortsatt høy aktivitet og verdiskaping fra petroleumsvirksomheten gjennom økt utvinning fra produserende felt og ved at nye og gamle funn blir satt i produksjon». Senterpartiet er ikke bedre. Olje- og energiminister Ola Borten Moe har uttalt at «Åpning av nye felt eller utvinningstakten på eksisterende brønner vil ikke styres av hensynet til klimaet» (Dagens Næringsliv, 1.12.2011). Dette er uansvarlig politikk, både for klima og norsk økonomi.

Videre vekst i rike land gir heller ikke høyere livskvalitet. Nobelprisvinneren Joseph Stiglitz har lenge påpekt at når vi er kommet over et visst nivå i materiell velstand bør andre mål enn vekst i brutto nasjonalprodukt brukes for å måle framgang i samfunnet. Blant annet bør verdien av fritid og sosial aktivitet telles med.

Denne kunnskapen har De Grønne tatt på alvor og fremmer en økonomisk politikk som setter livskvalitet foran materiell vekst. Partiet har programfestet en

gradvis avvikling av norsk olje- og gassproduksjon over en 20-års periode, i tråd med det klimaforskningen har vist er nødvendig for kunne unngå meget alvorlige klimaskader.

I partiprogrammet til De Grønne beskrives en rekke grep for hvordan omstillingen til et bærekraftig samfunn kan skje. Partiet vil utvikle Finansdepartementet til et overordnet Bærekraftdepartement for å utvikle en økonomisk politikk som tar hensyn til virkningene på klima og miljø og som legger til rette for et menneskevennlig arbeidsliv og bærekraft i alle sektorer. Olje- og energidepartementet skal omdannes og få ansvar for å utvikle en helhetlig plan for en ny klimapolitikk, med satsing på fornybar energiproduksjon og energisparing som viktige faktorer. I omstillingen til et framtidig rett og samfunn legges det opp til aktiv medvirkning fra alle deler av samfunnet, det offentlige, næringslivet og oss alle – hele vårt sivile samfunn.

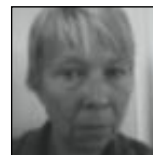
Vi ser ingen andre partier enn De Grønne som har slike viktige og framtidrettede løsningsforslag nedfelt i sine programmer, med livskvalitet og økologisk bærekraft som overordnede verdier.

HELSE:

Å forlate verden på sykehuset

Hvis vi er fratatt retten til å dø i fred på et norsk sykehus, er vi på gale veier, skriver forfatteren. FOTO: BERIT ROALD/NTB SCANPIX

DEBATT

MILLI LILLEENG

Nittedal

pleie- og omsorgssenter. Sannsynligheten er stor for at han ville ha dødd under transporten. I alle fall ville flyttingen vært en stor ekstra belastning for et døende menneske.

Fredag kveld sovnet mannen min inn. Han var heldig som fikk lov å dø på Ahus, med sykepleiere og leger rundt seg, og på en avdeling hvor alt teknisk utstyr var på plass for å lindre og hjelpe. Heldigvis var jeg hos ham og kunne holde hånda hans de siste timene av livet. Og vi ble møtt med omtanke og omsorg fra alle. Seng ble trillet inn til meg som pårørende, tannbørste og tannkrem fikk jeg også. Personalet gjorde alt de kunne for å trøste og vise medfølelse.

Men egentlig var det bare flaks at han fikk avslutte livet sitt her. Samme dag ville sykehuset overflytte ham til hjemkommunen, til rehab på Døli

Grunnen til at han ikke ble flyttet, var at det heldigvis ikke var rom ledig på Døli denne helgen. Det ble derfor avtalt med kommunen at han skulle få være på sykehuset til mandag. Takket være denne omstendigheten, fikk min døende mann lov til å bli i fred på Ahus.

Veldig mye er bra i norsk helsevesen, det har mannen min og jeg erfart under hans sykdom. Samhandlingsreformen har sikkert noen fordeler. At pasienter som er ferdig behandlet flyttes til kommunen for videre rehabilitering er fint, men det bør ikke gjelde dem som er alvorlig syke og klare til å dø. Hvis vi er fratatt retten til å dø i fred på et norsk sykehus, er vi på gale veier.

UTDANNELSE:

Gode friskoler

DEBATT

KJETIL EIDE

Daglig leder, Akademiet Norge

nomgående dokumentere at de kjøpene Akademiets skoler har gjort, enten har vært på eller under markedspris.

Atle Forfang Rostad i «For velferdsstaten» går i sin kronikk i Dagsavisen, 27. august langt i å hevde at Akademiet har trosset forbudet mot utbytte. Det er feil. Utdanningsdirektoratet har i sin foreløpige rapport fastslått at Akademiet ikke har utbetalt utbytte. Det saken handler om er Akademiets kjøp av produkter og tjenester fra nærstående selskaper.

Utdanningsdirektoratet fastslår også i samme foreløpige rapport at det er lov å kjøpe produkter og tjenester fra nærstående selskaper, så lenge disse er relevante for skolen og ikke kjøpes til overpris. Vi kan gjen-

Akademiets skoler er blant landets beste på elevundersøkelsen, en undersøkelse som kartlegger elevenes læringsmiljø. Gjennomføringsgraden på Akademiets skoler er på 88 prosent, mot 69 prosent i den offentlige skolen. Og Akademiet skolene har et sykefravær blant lærere som er én tredjedel av hva man finner i undervisningssektoren for øvrig. Sånn sett er det kanskje ikke så rart at Atle Forfang Rostad ønsker å diskutere profit, fremfor kvalitet.

Det er også et faktum at Akademiet driver sine skoler, med gode resultater, for om lag 90 prosent av kostnadene tilsvarende offentlige skoler gjør.